

TOEKOMSTGERICHTE GLASTUINBOUW IN DE BOMMELERWAARD

VISIE 2030

INHOUD

1 INTRODUCTIE	1
2 GLASTUINBOUW BOMMELERWAARD	5
3 LANDSCHAP BOMMELERWAARD	11
4 RUIMTELIJKE VISIE	16
5 TUINBOUWMANIFEST BOMMELERWAARD	22
COLOFON	25

1 INTRODUCTIE

Het bloeit en bruist in de Bommelerwaard

De glastuinbouwsector in de Bommelerwaard bloeit en bruist. Er is een grote groep jonge ondernemers die willen groeien en doorontwikkelen, maar die ook graag willen bijdragen aan een duurzamere en betere leefomgeving. Daarnaast zijn er volop innovaties en ontwikkelingen binnen de sector, zoals op het gebied van energie en biodiversiteit.

Al ruim 20 jaar wordt er gewerkt aan de herstructurering van de Bommelerwaard (PIP), waarbij drie pijlers centraal staan: een toekomstperspectief voor tuinders, landschappelijke inpassing en leefbaarheid. De resultaten zijn ook daadwerkelijk zichtbaar wanneer je je door de Bommelerwaard beweegt. Tegelijkertijd staat en moet er ook nog veel gebeuren.

Een toekomstvisie is nodig om vanuit de sector gerichte input te kunnen geven aan de Omgevingsvisie die in ontwikkeling is, om invulling te kunnen geven aan nieuwe opgaves als de energietransitie en klimaatadaptatie, en te zoeken naar ontwikkelruimte voor zowel glas als teelt ondersteunende voorzieningen. Daarbij is de verbinding met de samenleving van groot belang.

Leeswijzer

In deze visie wordt het ruimtelijk perspectief voor de glastuinbouw toegelicht. Er wordt gestart met een korte kenschets van de glastuinbouw in de Bommelerwaard. Daarna volgt een introductie op het karakteristieke rivierenlandschap van de Bommelerwaard in hoofdstuk 3, als kader voor nieuwe ontwikkelruimte. In hoofdstuk 4 wordt de ruimtelijke visie toegelicht. Dat wordt aangevuld met het tuinbouwmanifest in Hoofdstuk 5. Het tuinbouwmanifest Bommelerwaard benoemt 10 punten waar de sector de komende jaren voor staat.

2 GLASTUINBOUW BOMMELERWAARD

Van boerenerf tot compact cluster

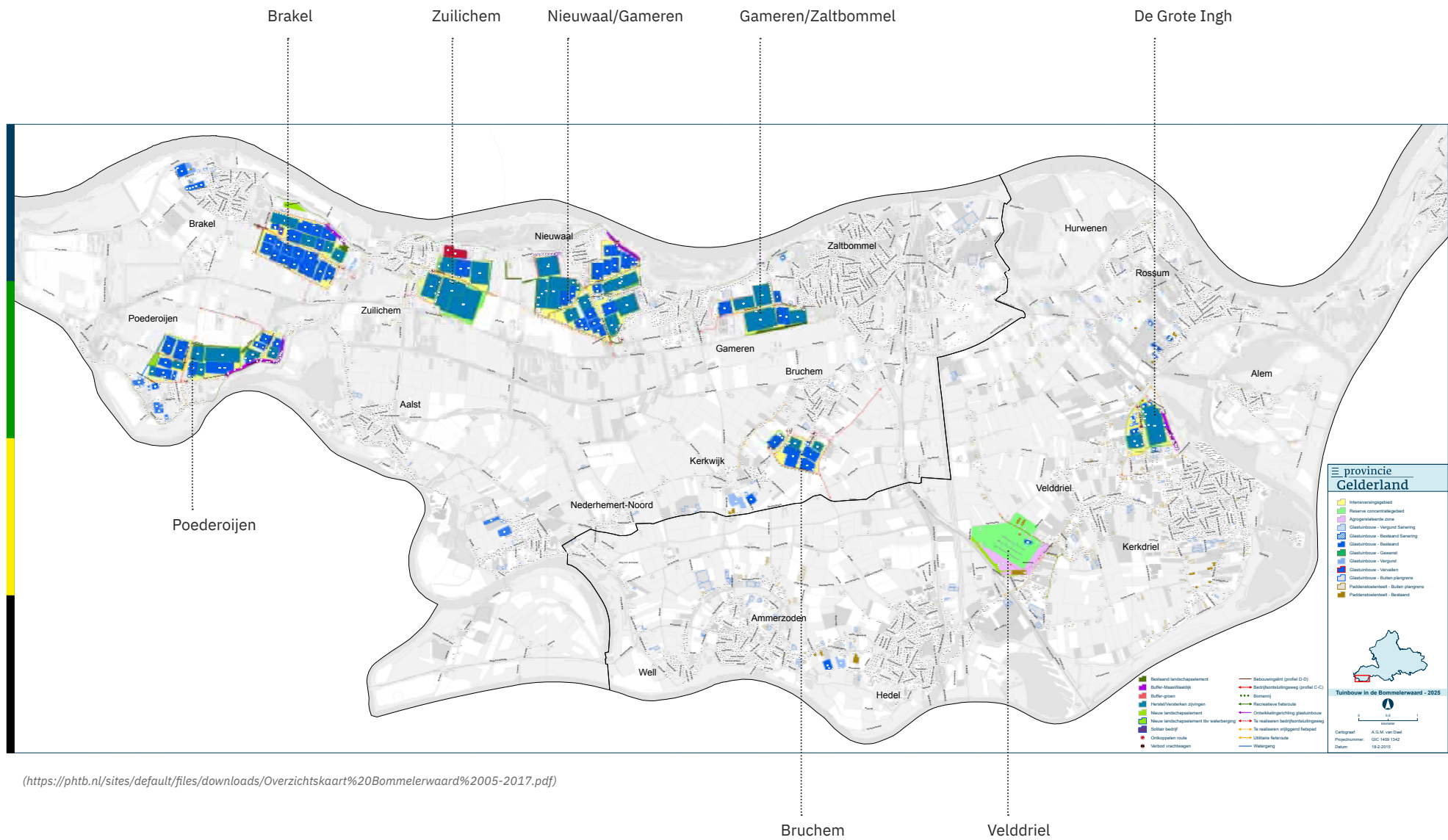
De glastuinbouw in de Bommelerwaard is ontstaan op de hoger gelegen stroomruggen langs de rivier. Hier lagen de meest geschikte gronden (lichte rivierklei en zavel) voor het telen van onder andere aardbeien, tomaten en andijvie. Tegenwoordig is de sierteelt hier het sterkst vertegenwoordigd, met chrysanten, lisianthus en phalaenopsis. Een belangrijk deel van deze teelten zijn nog steeds grondgebonden, waarbij de bodem intensief wordt gebruikt. Wel lopen er praktijkproeven voor innovatieve teeltsystemen uit de grond. Dit zou de sector meer lucht en ruimte kunnen geven en bovendien fors bijdragen aan ecologie en duurzaamheid. Het tekent ook het innovatieve karakter van de sector.

De ruilverkaveling in de jaren '60 gaf de glastuinbouw in de Bommelerwaard een flinke impuls. In de afgelopen decennia ontwikkelde de sector zich van boerenerf tot compacte kassengebieden. In de afgelopen 20 jaar is een concentratiebeleid gevoerd, waardoor er compacte clusters zijn ontstaan tussen de bebouwingskernen. Er zijn kassen verplaatst en gesaneerd, nieuwe wegen aangelegd en landschappelijke overgangen gecreëerd.

De Grote Ingh rond de jaren '50

(<https://www.bd.nl/den-bosch-vught/de-grote-ingh-veel-tuinders-wilden-geen-schuld-van-dertig-jaar-a25216a0/>)

(<https://phtb.nl/sites/default/files/downloads/Overzichtskaart%20Bommelerwaard%2005-2017.pdf>)

Zeven tuinbouwclusters en een reservelocatie

In het Provinciale Inpassingsplan liggen de ruimtelijke kaders voor herstructurering vast. De herstructurering is bedoeld om de tuinbouw een economisch perspectief te bieden en tegelijkertijd de leefbaarheid in de Bommelerwaard te verbeteren door verkeersmaatregelen en landschappelijke inpassing. In het PIP zijn - naast extensiveringsgebieden - zeven intensiveringsgebieden aangewezen, waar tuinders kunnen uitbreiden; en twee reserveconcentratiegebieden, bedoeld als reservegebieden wanneer in de intensiveringsgebieden niet voldoende ruimte beschikbaar is. De locatie bij Zuilichem is inmiddels al grotendeels ontwikkeld. Het reservegebied bij Velddriel wacht op herstructurering van De Grote Ingh.

Voor ieder gebied is aangegeven waar de tuinbouw zich kan vestigen, welke infrastructurele ingrepen worden gedaan en op welke wijze de bedrijven landschappelijk kunnen worden ingepast. Belangrijke aandachtspunten, die nog onvoldoende in de handreiking 'landschappelijke inpassing tuinbouw Bommelerwaard' naar voren komen, zijn het beheer en onderhoud (voor de tuinder), het voorkomen van schaduwwerking en aantrekken van ongewenste beestjes in de kas. In Zuilichem loopt momenteel een onderzoek naar biodiversiteit en de wisselwerking tussen wat zich in de kas afspeelt, en de wereld daarbuiten.

Het PIP vormt de basis voor de glastuinbouwvisie 2030. Het ingezette concentratiebeleid vormt ook voor de korte termijn het uitgangspunt. Binnen de huidige clusters is nog ontwikkelruimte beschikbaar, maar deze is beperkt. Bovendien is de 'herstructurering' nog niet klaar. Voor de toekomst zal daarom ook gekeken moeten worden naar nieuwe ontwikkelruimte, zowel op korte termijn als op de lange termijn.

Imago versterken

De sector bloeit en loopt voorop als het gaat om duurzaamheid en innovatie. Toch lijkt er vanuit de omgeving en politiek weerstand tegen de glastuinbouw. De herstructurering heeft een positieve impact op de leefomgeving, maar is ook toe aan een nieuwe boost. Deze visie moet eveneens bijdragen aan een mooiere en veiligere Bommelerwaard én een trotse regio.

Kassen op achtergrond, linten kleuren groen

Eigen landschapstype

De beeldbepalende kassen hebben een grote impact op het landschap en zouden kunnen worden beschouwd als een heel eigen landschapstype: het glastuinbouwlandschap. Toch zijn er grote verschillen. Dicht tegen de kernen aan liggen de relatief kleinschaliger percelen, die nog veel weg hebben van een boerenerf. De kassen liggen achter op het erf. Tuinen, paardenweides en boomgaarden kleuren de bebouwingslinten. Binnen de clusters liggen de grotere en beeldbepalende tuinbouwbedrijven. Zeer functioneel van opzet en met een bijna industriële uitstraling.

Die differentiatie geldt zoals gezegd ook in de kas. Niet alleen in gewassen, maar ook in bedrijfsomvang. Ondanks alle verschillen is er een grote verbondenheid binnen de sector. Die heeft er ondermeer toe geleid dat er een collectief tuinbouwriool is aangelegd en dat er wordt gewerkt aan een CO₂ netwerk. Beide systemen dragen niet alleen bij aan de doelstelling in de sector om uiteindelijk emissieloos te zijn, maar betekenen ook een grote impuls voor de leefomgeving in de Bommelerwaard.

Functioneel

Industriële uitstraling

Grootschalig, beeldbepalend

Kernkwaliteiten landschap

- Rivieren en uiterwaarden
- Dijken
- Stroomrug/oeverwal
- Boomgaarden
- Komgronden
- Wetering en bosschages
- Bebouwingskernen
- Kassen
- Dwarsverband/doorzicht
- Cultuurhistorische parel
- Nieuwe Hollandse Waterlinie

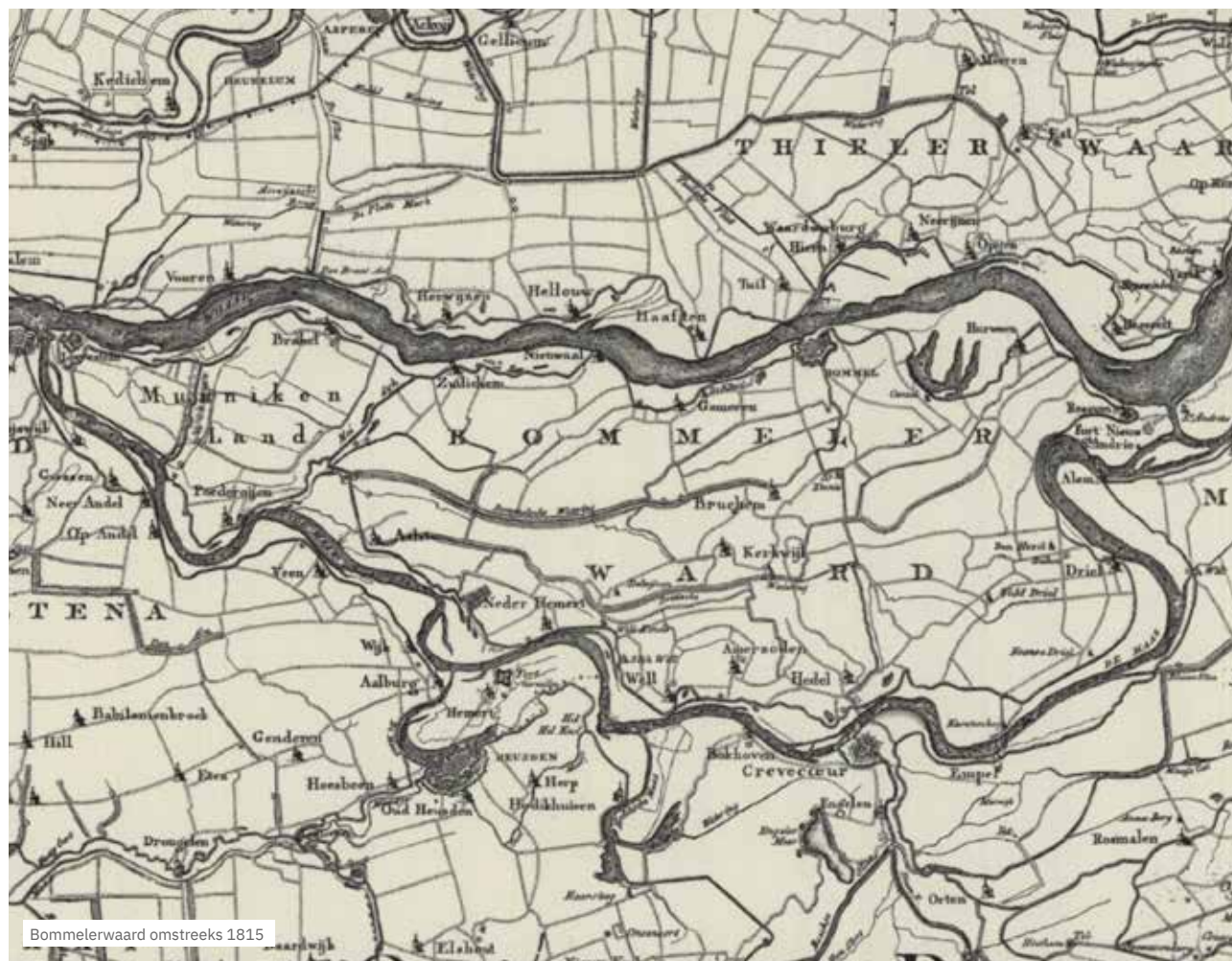
3 LANDSCHAP BOMMELERWAARD

Het landschap van de Bommelerwaard vormt het kader voor toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van de glastuinbouw. Het bepaalt de ruimte die er is als ook de uitgangspunten voor inpassing van de uitbreiding (zie ook de handreiking 'landschappelijke inpassing tuinbouw Bommelerwaard').

Karakteristiek rivierenlandschap

De Bommelerwaard is een bijzonder riviereiland, gelegen tussen Waal en Maas. De dijken, die de rivieren en uiterwaarden scheiden van het binnendijkse gebied, bieden een prachtig uitzicht over het rivierenlandschap. Binnendijks liggen de oeverwallen en komgebieden. De hoger gelegen oeverwallen of stroomruggen zijn kleinschalig, afwisselend en besloten van karakter. Hier liggen van oudsher de bebouwingkernen én de kassengebieden. De komgebieden worden gekenmerkt door meer openheid. Dit overwegend weidegebied wordt hier en daar onderbroken door verspreid liggende bebouwing, populierenbossen, grienden en eendenkooien.

Wat opvalt is dat veel oude landschappelijke structuren, ondanks de ruilverkaveling en andere ontwikkelingen, nog steeds goed zichtbaar zijn: dijken, dorpspolders, dwarskaden, weteringen. De westelijke punt van de Bommelerwaard maakt deel uit van de tot UNESCO werelderfgoed benoemde Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Bommelerwaard omstreeks 1815

(<https://www.topotijdreis.nl/>)

Besloten karakter oeverwal

Weidsheid komgebied

Dijken Bommelerwaard van grote landschappelijke en recreatieve waarde

Batterij onder Brakel, Nieuwe Hollandse Waterlinie

Doorzicht naar kom vanaf dijk tussen Nieuwaat en Zuilichem

Munnikenland

Brakel

Van Heemstraweg

Poederoijen

Zuilichem

Nieuwaal

Gameren

Bruchem

Zaltbommel

Waal

Kil van Hurwenen

Van Heemstraweg

Grote Ingh

Velddriel

Maas

A2

Waardevolle natuur

De overgang van rivier, oeverwal naar kom is op een aantal punten in de Bommelerwaard prachtig zichtbaar, zoals tussen Nieuwaal en Zuilichem. Het zijn niet alleen landschappelijk waardevolle dwarsverbanden, maar ook van grote ecologische betekenis. Ook de weteringen in het middengebied vormen een belangrijke natuurlijke verbinding van oost naar west. Ze rijgen allerlei natuurparels, zoals De Lieskampen, aaneen. De langs de Waal gelegen Kil van Hurwenen en het Munnikenland maken zelfs deel uit van het Europese Natura 2000 netwerk.

Bij het zoeken naar nieuwe ontwikkelruimte, maar ook bij het optimaliseren van de huidige clusters, spelen al deze kenmerken en kwaliteiten een belangrijke rol.

Lieskampen

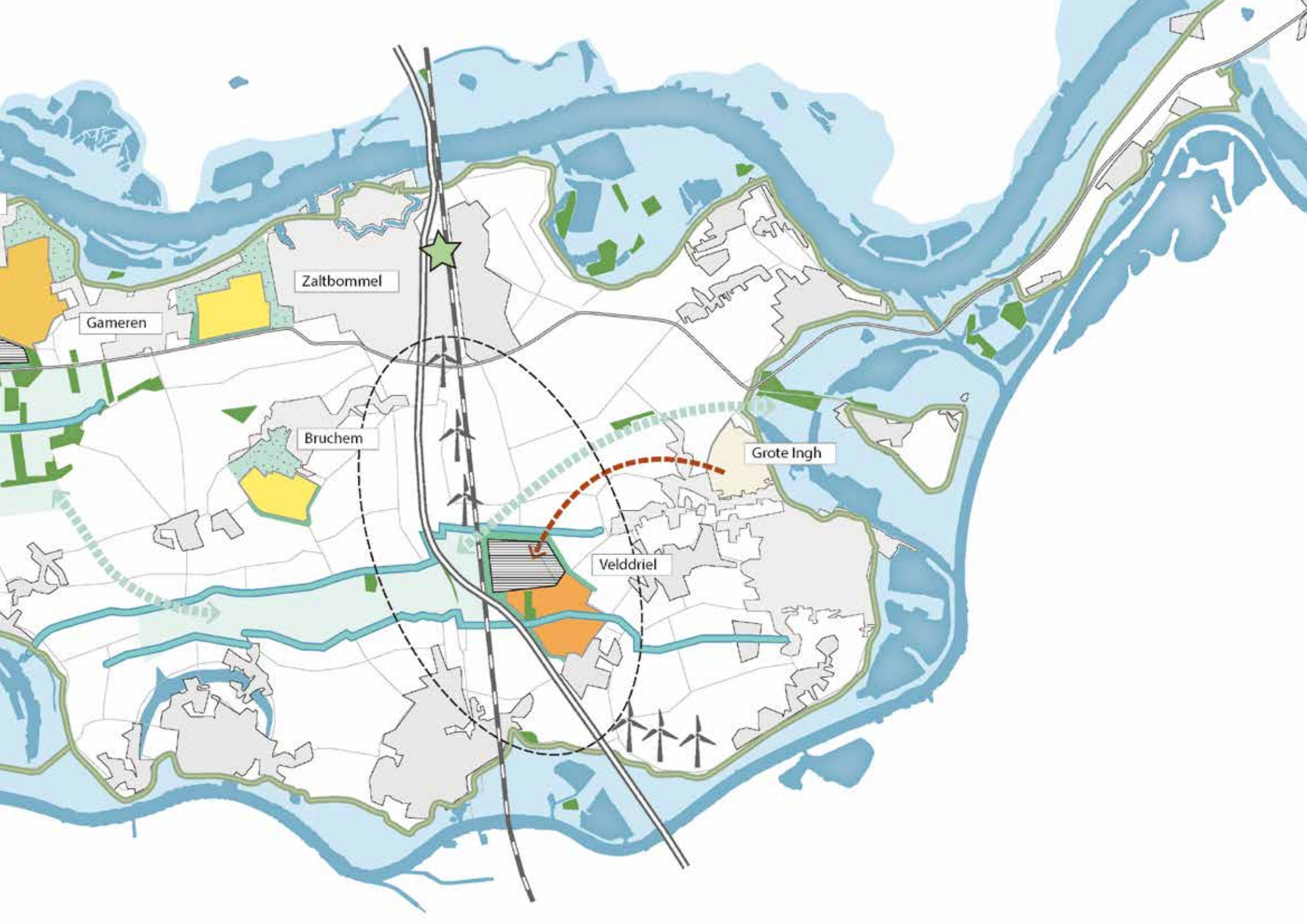

Ruimtelijke visie

- Optimaliseren huidige clusters
- De Grote Ingh
- Verplaatsen ontwikkelingsruimte
- Optimaliseren en doorontwikkelen clusters
- Ontwikkelen nieuw cluster (reserve locatie)
- Uitbreiding clusters
- Zoekzone lange termijn

- Dijken en kades
- Weteringen
- Bosschages
- Landschappelijke inpassing clusters
- Inpassing clusters met oa buitenteelt, boomgaarden etc.
- Natuurontwikkeling /verbindingszones

- Ontwikkelen veilinglocatie
- Windturbines A2 (energie-as)

4 RUIMTELIJKE VISIE

Ontwikkelperspectief voor 2030

Er is behoefte aan ruimte voor autonome groei en nieuwvestiging binnen de glastuinbouwsector Bommelerwaard, maar ook om te kunnen vergroenen, verduurzamen en innoveren. Binnen de huidige intensiveringsgebieden is die ruimte (te) beperkt. Daarnaast zouden de huidige clusters vanuit een landschappelijk en/of maatschappelijk perspectief kunnen worden geoptimaliseerd. Door bijvoorbeeld de zone langs de dijk vrij te spelen van glas of door ruimte te creëren voor woningbouw. Dit vraagt maatwerk, maar vooral ook ruimte (en middelen) om te kunnen compenseren.

Voor alle clusters geldt dat de beschikbare ruimte zo optimaal mogelijk zal worden benut. Dit vraagt om een zorgvuldige en efficiënte (her)inrichting. Voor nieuwe ontwikkelruimte zien we kansen bij Brakel, Poederoijen en Nieuwaal, om zo ruimte te creëren voor groei, nieuwvestiging en 'herstructuering'. Het gaat om doorontwikkeling van de bestaande clusters, zodat de landschappelijke impact zoveel mogelijk wordt beperkt. Brakel en Nieuwaal komen hierdoor, net als de noordelijke clusters Gameren/Zaltbommel en Zuilichem, aan de Van Heemstraweg te liggen. Poederoijen schuift het komgebied in, tevens inundatiegebied van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, maar behoud voldoende afstand tot de overige ontwikkelingen.

De Grote Ingh is geen kansrijk intensiveringsgebied. Daarom is het voorstel om de ontwikkelingsruimte van deze locatie te verplaatsen en samen te voegen met de reserve locatie Veldriel, zodat de gezonde bedrijven een doorstart kunnen maken en de vrijkomende ruimte door de omliggende kernen kan worden benut voor woningbouw, recreatie, landschap en natuur.

De locatie Veldriel wordt daarmee een robuust glastuinbouwconcentratiegebied. Een toplocatie door de ligging aan A2 en spoor, waardoor het gebied optimaal wordt ontsloten, en een uitgelezen kans om zich te presenteren (ook wat betreft landschappelijke inpassing). De omvang van de locatie biedt mogelijkheden voor hoogwaardige, collectieve voorzieningen, zoals de aanleg van een tuinbouwriolering en aansluiting op een CO₂ netwerk. De ontwikkeling van duurzame energiebronnen (windturbines) in deze infrastructuurzone, door zowel gemeente Zaltbommel als Maasdriel, biedt kansen voor een zeer duurzaam en innovatief cluster.

Om bovenstaande redenen is de zone langs de A2 en spoor ook voor de lange termijn (> 25 jaar) een interessante locatie om te onderzoeken.

De voorgestelde uitbreidingen gaan altijd gepaard met een landschappelijke investering (zie meekoppelkansen), in de vorm van een stevige groene en waterrijke rand rondom de gehele uitbreidingslocatie. Deze rand wordt als eerste en in zijn geheel aangelegd als kader voor de ontwikkelingen. De rand sluit aan bij de omliggende landschappelijke kwaliteiten. Door de invulling ook zorgvuldig af te stemmen met de tuinders kan er worden bijgedragen aan het versterken van de biodiversiteit buiten én in de kas. Ook zijn er mogelijkheden voor een recreatief medegebruik, in de vorm van een wandelpad of een visstek.

Nieuwe klonpepaden

Combineren functies

Groene, waterrijke rand Bergerden

Meekoppelkansen

Nieuwe ontwikkelruimte voor de glastuinbouw dient altijd bij te dragen aan landschappelijke en/of maatschappelijke doelen. Door stevige groene, waterrijke randen te creëren rondom de (nieuwe) clusters, die de biodiversiteit versterken, ruimte bieden aan recreatie (nieuwe fiets-en wandelpaden en/of thuisverkoop) en eventuele duurzame energie-opwek; en door het verminderen van emissies, bijvoorbeeld door het aanleggen van een CO₂ netwerk of het verplaatsen van bedrijven nabij kwetsbare natuurgebieden.

De uitdaging is om verschillende ontwikkelingen zoveel mogelijk met elkaar te combineren, zoals bijvoorbeeld zonnepanelen op waterbassins of op nieuwe retentievelden. Denk hierbij ook aan smartgrids voor (duurzame) energie en warmte, waarbij mogelijk in de toekomst uitwisseling kan plaatsvinden tussen kassen en bebouwingskernen en/of bedrijventerreinen.

Pilot biodiversiteit

(<https://www.bpnieuws.nl/article/9319331/kreling-zet-de-bloemetjes-ook-buiten/>)

5 TUINBOUWMANIFEST BOMMELERWAARD

1. VOOR EEN DUURZAAM LANGE TERMIJNPERSPECTIEF IS RUIMTE NODIG

De glastuinbouw in de Bommelerwaard staat bekend om haar ondernemerschap en innovatief vermogen. De sector wil werken aan een door de samenleving gedragen invulling met oog voor ruimtelijke kwaliteit en bijdragen aan maatschappelijke opgaven. Dit vraagt echter ontwikkelingsperspectief en ruimte voor de nieuwe generatie ondernemers uit de Bommelerwaard door:

- Autonome ontwikkeling van lokale ondernemers. Er is een gezonde instroom van jonge ondernemers, maar de beschikbare ruimte voor nieuwvestiging is schaars;
- Via maatwerk ruimte maken voor: woningbouw, recreatie en/of ontlasting van de dorp- en stadsranden. Dit met compensatie van nieuwe ontwikkelruimte voor de tuinbouw aansluitend aan bestaande concentratiegebieden;
- Verplaatsen ontwikkelingsruimte van De Grote Ingh naar Veilingweg-locatie. Dit draagt bij aan het concentratiebeleid en leidt voor beide locaties tot een kwaliteitsslag;
- Concentratie van solitaire bedrijven daar waar gewenst en passend;
- Ruimte voor verduurzaming en maatschappelijke opgaven (water, groen, recreatie en duurzame energie-opwek).

De sector maakt bij de zoektocht onderscheid tussen de komende 10 jaar en een strategische perspectief op lange termijn. In bijgevoegd kaartbeeld is een aanzet gegeven voor de uitwerking voor de komende 10 jaar.

2. WIJ ZIJN EEN BLOEIENDE EN DUURZAME SECTOR

De glastuinbouwsector en de Bommelerwaard zijn al generaties lang onlosmakelijk met elkaar verbonden. De sector bestaat uit familiebedrijven die hier hun oorsprong vinden. Gebleken is dat deze bedrijven goed in staat zijn zich aan te passen aan snel veranderende maatschappelijke- en marktomstandigheden. Een brede groep van lokale jonge ondernemers dient zich aan om het stokje over te nemen en op een duurzame en toekomstgerichte wijze invulling te geven aan de toekomst van de sector en de Bommelerwaard.

3. WIJ HEBBEN OOG VOOR ONZE OMGEVING

De glastuinbouw wil ook met de komende generatie een belangrijke bijdrage leveren aan de welvaart en het welzijn van de inwoners in de Bommelerwaard door:

- Maatschappelijk verantwoord ondernemerschap; naast de primaire sector is er sprake van een hoogwaardige werkgelegenheid in de periferie (financieel, advies, techniek en robotica);
- Betrokkenheid en ondersteuning (sponsoring) van maatschappelijke organisaties en verenigingen;
- Op veel bedrijven werken mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De sector ziet mogelijkheden voor verruiming van de beschikbare plaatsen;
- De dialoog op te zoeken met de omgeving tijdens evenementen zoals 'Kom in de Kas', maar ook via de afzet door korte ketens (local for local, thuisverkoop en buurtwinkels).

4. WIJ INVESTEREN IN EDUCATIE EN ARBEID

Werknemers zijn ons kostbaarste kapitaal en onmisbaar voor een toekomstbestendige glastuinbouwsector. De sector wil bekend staan als een goede en aantrekkelijke werkgever met een professioneel personeelsbeleid, een veilige en gezonde werkomgeving en goede arbeidsvoorwaarden. Door voortschrijdende innovatie en robotisering is de verwachting dat het aandeel internationale werknemers afneemt en de behoefte aan hoogopgeleide werknemers toeneemt. Inzet richt zich de komende jaren op:

- Versterken verbinding met regionale opleidingen en aanbieden van stage- en opleidingsplaatsen;
- Inrichten van het 'Horti Expertise Centre' ter ondersteuning van: leven lang leren;
- Het nemen van verantwoordelijkheid voor de huisvesting van de eigen internationale werknemers conform de wettelijke kaders.

5. WE INNOVEREN VOOR EEN DUURZAME GLASTUINBOUW EN DAARMEE EEN BETERE LEEFOMGEVING

De sector loopt voorop als het gaat om innovaties en ontwikkelingen gericht op duurzamere teeltsystemen. Deze ontwikkelingen gaan gepaard met het verminderen van emissies, het besparen van energie, het tegengaan van verspilling, maar bijvoorbeeld ook verbetering van de logistiek. Ze dragen daarmee bij aan een gezonde voedsel- en groenvoorziening en een gezonde leefomgeving. Het in 2021 in werking genomen zuiveringscollectief voor glastuinbouwwater is een voorbeeld waarbij de sector gekozen heeft voor een robuuste aanpak om te werken aan schoon water.

Ruimte om innovatief te ondernemen is een belangrijke voorwaarde voor een duurzame en toekomstgerichte glastuinbouw.

6. WE DRAGEN BIJ AAN EEN MOOIERE EN VEILIGERE BOMMELERWAARD

De sector heeft zich actief ingezet en substantieel bijgedragen om de aanpassing van de infrastructuur mee te nemen in de ruimtelijke herstructurering, met als doel het vrachtverkeer buiten de dorpen om te leiden en vrijliggende fietspaden te realiseren. De glastuinbouw is erop gericht om voor de logistieke afhandeling en het vervoer van producten de kernen te ontzien. In dit kader past ook de ambitie om de aanvoer van externe CO₂ per schip aan te voeren.

De glastuinbouw is hard op weg naar een biologisch ecosysteem voor de teelt van gezonde groenten, bloemen en planten. Hierbij vraagt de omgeving van kas, en in het bijzonder de aanplant rondom de bedrijven bijzondere aandacht. In de Bommelerwaard wordt door de WUR (Wageningen University & Research) de biodiversiteit gemonitord, zowel binnen als buiten de kas, als onderdeel van een landelijk programma. Doel is tot een inrichting te komen die het systeem in de kas versterkt. Door dit initiatief wordt kennis naar de Bommelerwaard gehaald om de inpassing van (nieuwe) clusters verantwoord in te vullen en de biodiversiteit te versterken.

7. WE LEVEREN EEN ACTIEVE BIJDRAGE AAN DE ENERGIE-TRANSITIE

De glastuinbouw streeft naar een klimaatneutrale sector in 2040, mits door de Rijksoverheid passende randvoorwaarden worden gerealiseerd. In de Bommelerwaard wordt deze uitdaging actief opgepakt door samen te werken met partners, waaronder overheden en een partij als Alliander. Zo is met gemeente Zaltbommel een Deal voor Duurzaamheid gesloten met als doel elkaar te ondersteunen in de realisatie van de ambities. Concreet betekent dit:

- Realisatie van een distributienet voor groene CO₂, met in de toekomst aanvoer per schip;
- Duurzaam opwekken van elektriciteit op daken en op waterbassins. Onderzoek met omgeving naar mogelijkheden voor gezamenlijke realisatie van windenergie;
- Samen met gemeenten onderzoek doen naar benutten kansen voor levering van warmte aan de gebouwde omgeving;
- Inrichting van smart grids (in combinatie met duurzame opwek) gericht op efficiëntere benutting energie en elektriciteitsnetwerk en hierdoor lagere maatschappelijke kosten;
- Glastuinbouw is in staat om een belangrijke rol te spelen in de toekomstige energiemix voor de omgeving. Onderzoek naar kansen voor de toepassing van geothermie en waterstof maakt hier onderdeel van uit.

8. WE INVESTEREN IN OPLOSSINGEN DIE BIJDAGEN AAN KLIMAATADAPTATIE

Kwalitatief goed gietwater is voor de glastuinbouw en het milieu van groot belang. Hemelwater wordt opgevangen en in de glastuinbouw op efficiënte wijze (her)gebruikt. Door de klimaatverandering wordt het neerslagpatroon steeds grilliger. Door voldoende retentie en een slimme inzet van de aanwezige bassins kan de glastuinbouw een actieve bijdrage leveren aan het voorkomen van wateroverlast. Gekoppeld aan actuele weersvoorspellingen kan voorgesorteerd worden op neerslagpieken en bijgedragen worden aan het langer bergen van neerslag. Met name bij inrichting van nieuwe gebieden kan invulling gegeven worden aan een actieve bijdrage aan de Regionale Adaptatie Strategie (RAS), bijvoorbeeld door meer open water te creëren aan de randen van de concentratiegebieden. Door combinatie met de juiste inpassing van groen draagt de glastuinbouw bij aan herstel van de biodiversiteit. Hiertoe worden ervaringen opgedaan in de pilot die in de Bommelerwaard wordt uitgevoerd.

9. WE BENUTTEN DE BESCHIKBARE RUIMTE OPTIMAAL EN HOOGWAARDIG

Een duurzaam toekomstperspectief vraagt enerzijds om concentratie en een schaalomvang met als doel hoogwaardige voorzieningen (CO₂, zuiveringscollectief en duurzame opwek) te realiseren en anderzijds een kwaliteits-inpassing te realiseren waarin een bijdrage aan maatschappelijke opgaven wordt gerealiseerd. Hiervoor is nodig:

- De Grote Ingh wordt verlaten als glastuinbouwconcentratiegebied en hoogwaardig ingericht voor woningbouw, natuurontwikkeling en recreatie. De ontwikkelruimte van de Grote Ingh wordt gevoegd bij de Veilingweglocatie te Velddriel. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om geconcentreerd in de gemeente Maasdriel een toplocatie te ontwikkelen van hoogwaardige glastuinbouw. Door het meekoppelen van recreatie, water, groen en duurzame opwek (windturbines langs de A2) is deze locatie een voorbeeld voor de combinatie van glastuinbouw en maatschappelijke opgaven. De kavelomvang past bij de schaal van de Bommelerwaard.
- De ruimte in de concentratiegebieden wordt schaars. Ten behoeve van een efficiënte ruimtebenutting van de beschikbare ruimte en de ruimtelijke kwaliteit blijft een autonome herstructurering nodig. De sector neemt gezamenlijk met overheden haar verantwoordelijkheid om een optimale en hoogwaardige inrichting te borgen.

10. RUIMTE VOOR ANDERE FUNCTIES

De sector wil met vizier op de toekomst en draagvlak in de samenleving ondernemen.

Er is een bereidheid om samen met overheden te onderzoeken of het wenselijk en verstandig is om huidig bestemde ruimte (PIP) ruimte te maken voor bijvoorbeeld woningbouw, recreatie of ontlasting van dorp- en stadsranden. Dit onder voorwaarde van compensatie door nieuwe ontwikkelruimte en perspectief voor de betrokken bedrijven.

Bij de landschappelijke inpassing van nieuwe locaties wordt gekeken naar mogelijkheden voor bijvoorbeeld fietsroutes, klompenpaden en/of natuurontwikkeling.

Verbeelding meekoppelkansen natuur en recreatie bij landschappelijke inpassing glastuinbouw

Colofon

De rapportage 'Toekomstgerichte glastuinbouw in de Bommelerwaard' is in opdracht van Glastuinbouw Nederland opgesteld door Feddes/Olthof Landschapsarchitecten.

Stuurgroep

David van Tuijl
Gerard Selman
Laurens van Oord
Peter van Osch
Toon van Tuijl

Feddes/Olthof Landschapsarchitecten

Doelenstraat 32
3512 XJ Utrecht
info@feddes-olthof.nl
www.feddes-olthof.nl

September 2021

